

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

33. An tortus, & negativus possit puniri ab Inquisitoribus aliqua poena
extraordinaria? Et in dicto casu, si post torturam fuit iterum interrogatus
extra tormentum de delicto, & inventus est varius, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

quod etiam docet Pegna in direct. Inquis. part. 3. comment. 67. Zanard. in direct. Inquis. part. 3. cap. 65. Deltrius in disquis. mag. lib. 5. sect. 15. §. dico tertio. Sed difficultas est, an quando reus torquetur non solum super intentione & complicibus, sed etiam super facto, an si negativus persistat in tortura, sit adhuc aliqua poena extraordinaria puniendus? sed ad hoc respondemus in seq. resolutione.

3. Non desinam tamen hic adnotare quodd secundum Gomez tom. 3. var. cap. 13. n. 20. Covarr. prael. 99. cap. 23. n. 5. Suarez de Paz in praxi tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 12. n. 10. & alios, si reus torqueretur stantibus legitimis probationibus, negatque delictum, & iudex prius protestationem non fecerit, adhuc probationes legitimae non eliduntur; sed communis opinio, ut diximus, est in contrarium, & ideo semper in tali casu apponitur clausula, circa prejudicium probatorum.

RESOL. XXXIII.

An tortus & negativus possit puniri ab Inquisitoribus poena extraordinaria?

Et in dicto casu, si post torturam fuit iterum interrogatus extratortum, de delicto, & inventus est varius, an ex illa variatione poterit iterum torqueri? Ex p. 4. tr. 6. Res. etiam 33.

§. 1. **H**ic casus frequenter accidit, & affirmative videtur respondere doctus Inquisitor Didacus Cantera in 99. crim. cap. 2. de probat. per testes, quest. 1. num. 65. ubi sic ait: Aut per torturam fuerunt purgata indicia, quia secundum qualitatem delicti, & indiciorum fuit tortus, & tunc credo, quod debeat absolvi, aut tortura non fuit sufficiens ad purganda omnia indicia secundum qualitatem delicti, & indiciorum ipsius personae tortae, & tunc non purgabit in totum, sed aliqua poena arbitraria puniendus secundum arbitrium iudicis, & ita scribatur propter qualitatem criminis in crimine haereticis, nam qui semel est infamatus de delicto, & est aliqua probatio de eo, nunquam satis purgatur ad torturam, & sic imponitur aliqua poenitentia arbitraria. Hæc Cantera; sed infra illum explicabimus.

2. Verum circa præsens difficillimum dubium adeo determinatio nostrae Instructionis Toletanae an. 1561. ubi numero 54. sic habetur, [Si el Reo venciere el tormento deven los Inquisidores arbitrar la calidad de los indicios, y la clidad, y forma del tormento, y la edad y disposicion del atormentado, y quando todo considerado pareciere, que ha purgado sufficientemente los indicios absolverle han de la instancia aunque quando por alguna razon les parezca no fue el tormento en el devido rigor, consideradas las dichas calidades podranle imponer abjuracion de levi, & de vehementi, o alguna pena pecuniaria, aunque esto no se deve hazer sino con grande consideracion, y quando los indicios no se tengan por sufficientemente purgados.] Sic ibi. Et ideo quando indicia fuerunt gravia, & valde urgentia, non purgantur per torturam, quoad poenam extraordinariam, ut probat Aloysius Riccius part. 1. decis. 73. num. 8. Petrus Binsfeldius de malefic. leg. 7. quest. 1. conclus. 16. Bossius rit. de Inquis. numero 30. & Iul. Clar. quest. 64. num. 38. ubi sic ait: Apud nos autem quandoque etiam post gravem torturam, & perseverantiam rei in negatione, ubi indicia sunt valde urgentia, solet Senatus reos condemnare, non quidem ad poenam ordinariam, sed extraordinariam, puta trirremium ad tempos. Ita illi; quorum doctrina maxime procedere debet in crimine haereticis, propter ejus enormitatem.

3. Sed ego, quicquid sit in aliis criminibus, quan-

do adsum in sacro Tribunali, in aliquo casu occurrenti, si reus fuit tortus cum plura semiplena probatione, semper sum hujus voti, ut non absolvat simpliciter ab instantia, sed aliqua poena arbitraria puniatur, nisi aeris tortura censetur evacuasae etiam omnia indicia; & in hoc casu amplector opinionem Cantera, nec ipse in loco supra allegato, aliter docere voluit, ut patet penes ipsum in q. 22. de res. num. 12. ubi asserit, quod quando reus torquetur cum semiplena probatione, tunc si sit negativus, absolvens est; si vero fuit tortus cum plura semiplena probatione, tunc si tortus vincit torturam, purgantur indicia usque ad semiplenam probationem; pro reliquo vero potest imponi aliqua poena extraordinaria, & testatur ibi ipse Cantera hanc opinionem communiter observari in officio S. Inquisit. Hispan. & ita intelligenda esse putat verba supradictae instructionis Toletanae, quod est valde notandum à DD. Inquisitoribus, penes quos plus auctoritatis debet habere unus Cantera, quam decem alij Doctores Criminalistae, maxime cum testetur de praxi Tribunalis.

4. Ex his omnino refellendus est Patamus de orig. Inquisit. lib. 3. quest. 4. num. 6. ubi absolute docet, quod si delatus exponitur tormentis, & sustinet illa nihil confitetur, absolvens est ab instantia, non, inquam, hæc opinio est admittenda simpliciter & absolute, nam est contra dictam instructionem Toletanam, & in tali casu observanda sunt ea, quae prudenter dicta instructio considerat. Vnde Menochius, quem citat & sequitur Baiardus in addit. ad Iul. Clar. quest. 64. n. 115. asserit, quod quando indicia purgantur per torturam, remittitur arbitrio iudicis; non bene igitur dixit Patamus absolute, quod tortus negativus purgat indicia. Scio Simancam in Cathol. instit. tit. 65. num. 74. docere, quod si reus in questionibus pernegaverit, purgat omnia præcedentia indicia, sed interpretandus est sano modo, nempe si indicia arbitrio Inquisitorum erant talia, ut per torturam censentur purgata, aliter ejus opinio esset contra Instructionem Toletanam. Vnde Suarez de Paz in praxi tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 12. n. 22. ex Barthol. Cifuentes, & Gomez concedi posse iudicem ratione indiciorum, vel presumptionum damnare reum tortum & negativum aliqua poena arbitraria.

5. Notandum est etiam hic obiter, quod Marfilus in prael. crim. §. quoniam, num. 26. asserit, quod quando tortus fuit negativus, & evacavit indicia, si post torturam fuit iterum interrogatus extra tormentum de delicto, & inventus varius, quod ex illa variatione poterit iterum torqueri; sed hæc opinio non est tenenda, quia indicia supervenientia debent esse majora & validiora, & illa sola variatio non est talis, & alia indicia, quae præcedebant, fuerunt purgata per torturam, deinde purgatis indicis amplius reus non est interrogandus, ergo, &c. & ita docet Anton. de Ballis in tract. var. lib. 2. q. 17. n. 12. & seq.

RESOL. XXXIV.

An Inquisitores possint torquere reum, qui non vult respondere interrogationibus? Ex part. 4. tract. 6. Res. etiam 34.

§. 1. **A**ffirmative respondeo, unde in tali casu de rigore juris Inquisitores possunt ponere illum ad torturam, & cogere ut respondeat affirmative, vel negativè, & ita tenet Bald. in l. accusationem, post num. 11. C. qui accusare non poss. &c. ut dicit ibi Baldus, talis tortura non datur reo ad eruendam veritatem, quia ad hoc necesse esset, ut præcederent indicia ad torturam.